

Sygn. akt I C 145/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sidyk

Protokolant: Agata Suchaniak

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2014 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K. i W. K.

o ustalenie nieważności umowy

1. ustala, że umowa poręczenia wekslowego zawarta pomiędzy wierzycielem Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. (obecnie: (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K.) a poręczycielem W. K. celem zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego M. B. na podstawie umowy o kredyt średnioterminowy nr (...) z dnia 16 października 1991 roku, jest nieważna;
2. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 12 679 zł (dwanaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych, których powódka nie miała obowiązku uiścić;
3. nie obciąża pozwanego W. K. obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 145/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 marca 2012r., ostatecznie sprecyzowanym na rozprawie w dniu 2 października 2012r., powódka M. K. wniosła o ustalenie nieważności umowy poręczenia zawartej przez pozwanego W. K. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Banku (...) S.A. w K..

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, iż pozostaje w związku małżeńskim z W. K. od dnia 28 kwietnia 1979r. Pomiędzy małżonkami od chwili zawarcia małżeństwa istnieje ustawowa wspólność majątkowa. Mąż powódki w 1991r. poręczył za zobowiązanie kredytowe wynikające z umowy zawartej pomiędzy Bankiem (...) w K. Oddział w M. a M. B.. W. K. nigdy nie zwracał się do powódki o wyrażenie zgody na poręczenie tego kredytu, a nawet nie informował jej o takim fakcie. Pozwany Bank (...) również nie występował do powódki o udzielenie zgody na zawarcie umowy poręczenia czy też o potwierdzenie jej zawarcia. Jako podstawę prawną żądania pozwu powódka wskazała przepisy art. 36 i 37 k.r.o.

w brzmieniu obowiązującym w dacie poręczenia umowy kredytu przez W. K.. Powołując się na treść wskazanych przepisów powódka wywiodła, iż wobec braku jej zgody na zawarcie przez męża poręczenia kredytu o znacznej wartości czynność ta jest nieważna.

Pozwany (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie strony powodowej kosztami postępowania.

W odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, iż małżonek powódki W. K. udzielił poręczenia wekslowego za zobowiązanie kredytowe M. B.. Przyznał również, iż powódka nie wyraziła pisemnej zgody na dokonanie przez męża przedmiotowej czynności prawnej. Pozwany zarzucił jednak, że mimo tego w jego ocenie poręczenie wekslowe jest z formalnego punktu widzenia wolne od wad prawnych. Potwierdza to fakt, iż pomimo tego, że już od 1995r. prowadzone jest postępowanie egzekucyjne przeciwko W. K., dłużnik ten, ani powódka nie podejmowali żadnych czynności w celu jego wstrzymania. (k. 88).

Na podstawie art. 195 § 2 k.p.c. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego W. K.. Pozwany uznał powództwo w całości i przyznał wszystkie okoliczności faktyczne przyjęte za jego podstawę.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo.

Sąd stwierdził, iż w niniejszej sprawie bezspornym jest, że pozwany (...) Bank (...) S.A. od 1995r. do chwili obecnej prowadzi egzekucję przeciwko pozwanemu W. K. w celu uzyskania świadczeń wynikających z umowy kredytu, za której wykonanie ten ostatni poręczył. Przedmiotowa sytuacja w realiach niniejszej sprawy wykluczała możliwość przyjęcia po stronie powódki interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy. Małżonek dłużnika ma bowiem interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności czynności prawnej łączącej wierzyciela z dłużnikiem do czasu, gdy wierzyciel posiadający przeciwko dłużnikowi tytuł wykonawczy nie wszczął jeszcze egzekucji. Interes taki małżonek jednak traci, gdy doszło już do wszczęcia egzekucji. Sąd powołał się na orzeczenie wydane na tle stanu faktycznego zbliżonego do występującego w niniejszej sprawie, w którym Sąd Najwyższy wskazał, iż po stronie powoda nie występuje interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, że umowa poręczenia jest nieważna z powodu wad oświadczenia woli, jeżeli pozew został wniesiony po wszczęciu na wniosek banku egzekucji na podstawie bankowego tytułu wykonawczego. W takiej bowiem sytuacji przysługuje środek określony w art. 53 ust. 3 Prawa bankowego z 1989 r. a mianowicie możliwość wytoczenia powództwa o umorzenie egzekucji.

Po rozpoznaniu apelacji powódki, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 5 lutego 2014r. w sprawie I ACa 735/13, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (k. 192).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny w Katowicach podniósł, iż powódka nie jest dłużnikiem, w stosunku do którego toczy się postępowanie egzekucyjne. Postępowanie to toczy się wyłącznie przeciwko W. K., przeciwko niemu tylko wystawiony jest tytuł wykonawczy. Powódce nie przysługuje zatem roszczenie o umorzenie o egzekucji na podstawie powołanego przez Sąd pierwszej instancji art. 53 ust. 3 dawnego Prawa bankowego, co legło u podstaw oddalenia powództwa. Sąd Apelacyjny wskazał, iż zachodzi potrzeba ustalenia przez Sąd Okręgowy, czy powódka posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa i stwierdził, że nie przesądzając tej zasady, wskazać należy, iż jawi się on w tym, że egzekucja kierowana była przez szereg lat przeciwko składnikom majątku wspólnego małżonków K., a obecnie – mimo iż najprawdopodobniej tyczy majątku odrębnego W. K. – obejmuje nieruchomość, na której wybudowany jest budynek stanowiący miejsce życiowego centrum powódki. Przy ewentualnym uznaniu, że powódka posiada interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa, Sąd Okręgowy powinien poczynić ustalenia i rozważania odnoszące się do meritum żądania pozwu (k. 193-195).

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 16 października 1991r. pomiędzy kolegą brata pozwanego W. M. B. a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Banku (...) S.A., tj. Bankiem (...) Spółką Akcyjną w K. Oddział w M. doszło do zawarcia umowy kredytu średnioterminowego na kwotę 900 000 000 starych złotych (po denominacji 90 000 zł). Jednym z zabezpieczeń wykonania przedmiotowej umowy przez M. B. był weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę M. B. i poręczony

za wystawcę przez A. B. i pozwanego W. K.. Pozwany W. K. udzielił poręczenia wekslowego na prośbę M. B., nie informując o tym żony M. K..

/ **dowód:** odpis umowy o kredyt (k. 41 – 44), odpis deklaracji wekslowej (k. 45), kopia weksła (k. 274); zeznania W. K. (nagranie, adnotacje k. 112, k. 217-220), zeznania powódki M. K. (nagranie, adnotacje k. 111-112, k. 216-217)/

Kredytobiorca M. B. w pewnym momencie zaniechał spłaty swoich zobowiązań wynikających z umowy kredytu zawartego z Bankiem (...). Na skutek tego wierzyciel podjął działania zmierzające do uzyskania zaległych świadczeń od poręczycieli m.in. W. K.. W tym celu Bank w 1995 r. złożył wniosek o wszczęcie przeciwko mężowi powódki egzekucji sądowej z wynagrodzenia za pracę. Podstawą jej wszczęcia i prowadzenia był wyciąg z ksiąg bankowych Banku (...) w K. Oddział w M. z dnia 4 lipca 1995 r.

/okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** dokumenty zgromadzone w aktach egzekucyjnych Km 241/95, zeznania W. K. (nagranie, adnotacje k. 112, k. 217-220)/

W dniu 19 lipca 2010 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Myszkowie działając na wniosek wierzyciela wszczęła egzekucję z nieruchomości dłużnika W. K. położonej w Ż., działka nr (...) o powierzchni 0,1179 ha.

W tamtej dacie zobowiązanie pozwanego W. K. względem (...) Banku (...) S.A. w K. z tytułu udzielonego wcześniej poręczenia wekslowego wynosiło kwotę 253 564 zł 12 gr stanowiącą zaległe odsetki. Należność główna została już wcześniej zaspokojona.

Postanowieniem z dnia 7 maja 2014r. Komornik Sądowy stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na podstawie art. 823 k.p.c. w części dotyczącej przedmiotowej nieruchomości w Ż. w związku z tym, iż wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości.

Ponowna egzekucja z przedmiotowej nieruchomości została wszczęta na podstawie zawiadomienia z dnia 3 czerwca 2014r. Do wyegzekwowania pozostały odsetki umowne wyliczone na dzień 3 czerwca 2014r. na kwotę 243 336 zł 07 gr.

/okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwanie do zapłaty długu z dnia 19 lipca 2010r. (k. 17, k. 231), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwanie do zapłaty długu z dnia 3 czerwca 2014r. (k. 227), odpis postanowienia Komornika Sądowego z dnia 7 maja 2014r. (k. 228), zeznania W. K. (nagranie, adnotacje k. 112, k. 217-220)/

M. K. i W. K. pozostają w związku małżeńskim od 28 kwietnia 1979r. Z tego związku mają dwoje dzieci: syna ur. (...) i córkę ur. (...) Powódka z zawodu jest bibliotekarką, a jej mąż jest mgr inż. mechaniki. Małżonków łączyła i nadal łączy wspólność ustawowa małżeńska, nie toczyła się między nimi żadna sprawa o zniesienie wspólności ustawowej, o rozwód czy orzeczenie separacji prawnej.

Powódka w okresie od 1 lutego 1974r. do 31 sierpnia 1986r. pracowała zawodowo na stanowisku kierownika Miejskiej (...) w Ż.. Umowa o pracę została z nią rozwiązana z dniem 31 sierpnia 1986r. Ostatnie wynagrodzenie miesięczne powódki wynosiło kwotę 17 538 zł (przed denominacją). W późniejszym okresie powódka już nie wykonywała pracy zarobkowej. Zajmowała się prowadzeniem gospodarstwa domowego i wychowaniem dzieci.

Pozwany W. K. od 7 września 1978r. pracował w (...) Fabryce (...) (następnie: (...) S.A.) na stanowiskach: technologa, kierownika działu produkcyjnego, zastępcy głównego technologa – do czasu likwidacji firmy, tj. do 7 kwietnia 2003r. Od tamtej pory pracuje w firmie (...), na stanowisku głównego technologa, jego zarobki miesięczne wynoszą ok. 2 000 zł netto. Dodatkowo pozwany prowadził warsztat stolarski przejęty po ojcu, z którego miał niewielkie dochody. Usługi stolarskie świadczył osobiście, nie zatrudniał pracowników.

Dochód pozwanego W. K. za rok 1990 wyniósł kwotę 13 397 750 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 1 116 479 zł), za rok 1991r. – kwotę 21 789 300 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 1 815 775 zł), za rok 1992r. – kwotę 35 348 800 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 2 945 733 zł).

Małżonkowie K. nie mieli innych źródeł dochodów. Nie mieli oszczędności, papierów wartościowych, wartościowych ruchomości. Pozwany posiada samochód dopiero od 4 lat, jest to F. (...).

Małżonkowie od zawarcia związku małżeńskiego zamieszkują na nieruchomości, z której na wniosek pozwanego Banku prowadzona jest egzekucja, położonej w Ż. oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 0,1179 ha. Dla nieruchomości tej prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Myszkowie księga wieczysta Kw nr (...). Właścicielką nieruchomości była matka pozwanego W. K.. Na podstawie umowy darowizny z dnia 9 sierpnia 1988r. – Rep. A nr 6170/88 pozwany stał się wyłącznym właścicielem nieruchomości. Umową rozszerzającą wspólność ustawową z dnia 22 listopada 2010r. – Rep. A nr 4686/2010 małżonkowie K. rozszerzyli wspólność ustawową na majątek nabyty w trakcie trwania związku małżeńskiego, tj. na przedmiotową nieruchomość położoną w Ż..

/ **dowód:** odpis skrócony aktu małżeństwa (k. 5), zeznania powódki M. K. (nagranie, adnotacje k. 216-217), zeznania pozwanego W. K. (nagranie, adnotacje k. 217-220), odpis umowy rozszerzającej wspólność ustawową z dnia 22 listopada 2010r. – Rep. A nr 4686/2010 (k. 224-225), dokumenty załączone do akt księgi wieczystej Kw nr (...) – w załączeniu; odpisy: świadectwa pracy, zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wykazu zwolnień lekarskich, urlopów wychowawczych, zasiłków wychowawczych i opiekuńczych k. 232-238), odpis obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego i odpisy, zaświadczenia o zatrudnieniu i deklaracji podatkowych (k. 239-258) /

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Stosownie do treści art. 189 k.p.c. strona może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Z przytoczonego przepisu wynika, że są dwie przesłanki powództwa o ustalenie: 1) interes prawny powoda w ustaleniu, 2) ustalenie powinno dotyczyć stosunku prawnego lub prawa, a nie okoliczności faktycznej. Interes prawny, w rozumieniu cytowanego przepisu, występuje wówczas, gdy istnieje stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa i zachodzi, jeżeli skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego doprowadzi do usunięcia tej niejasności i wątpliwości w tym zakresie, tj. zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów w formie samoistnego orzeczenia ustalającego, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania.

(por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997r., II CKU 7/97, Prok. i Pr. 1997/6/39; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009r., II CSK 33/09, LEX nr 515730; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010r., II PK 342/09, LEX nr 585783; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009r., II CSK 33/09, LEX nr 515730; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 kwietnia 2006r. z uzasadnieniem, IACa 1221/05, nie publ.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007r., III AUa 1518/05, nie publ.; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 października 2008r., I ACa 241/08, LEX nr 503261; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 kwietnia 2014r., I ACa 21/14, LEX nr 1461005; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 grudnia 2009r., I ACa 816/09, LEX nr 628219)

Powódka M. K., po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu, wniosła o ustalenie nieważności umowy poręczenia wekslowego udzielonego w 1991r. przez jej męża W. K. jako zabezpieczenie spłaty kredytu otrzymanego przez M. B. na podstawie umowy zawartej z pozwanym (...) Bankiem (...) S.A. w K. (poprzednio: Bank (...) S.A.).

W realiach rozpoznawanej sprawy należy uznać, iż powódka M. K. posiada interes prawny w ustaleniu nieważności umowy poręczenia zawartej przez jej męża z pozwanym. Na wniosek pozwanego Banku prowadzone jest postępowanie egzekucyjne z wynagrodzenia za pracę męża powódki, a od 2010r. postępowanie egzekucyjne prowadzone

było również w stosunku do nieruchomości położonej w Ż., na której zamieszkuje też powódka. Wprawdzie postanowieniem z dnia 7 maja 2014r. Komornik Sądowy stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na podstawie art. 823 k.p.c. w części dotyczącej przedmiotowej nieruchomości w Ż. w związku z tym, iż wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości. Jednak ponowna egzekucja z przedmiotowej nieruchomości została wszczęta na podstawie zawiadomienia z dnia 3 czerwca 2014r. Do wyegzekwowania pozostały odsetki umowne wyliczone na dzień 3 czerwca 2014r. na kwotę 243 336 zł 07 gr. W ocenie Sądu, dopóki istnieje ten dług, który może być zaspokajany z majątku wspólnego stron, powódka ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy poręczenia.

Zaznaczyć trzeba, iż nieruchomość w Ż. stanowiła i stanowi centrum spraw życiowych małżonków K. od zawarcia przez nich związku małżeńskiego w 1979 roku. Od tamtej pory wraz z dziećmi zaspokajali oni na przedmiotowej nieruchomości swoje potrzeby mieszkaniowe. Małżonkowie K. do chwili obecnej tam zamieszkują, obecnie wraz z córką M., jej mężem i dzieckiem.

Do 2010 roku nieruchomość w Ż. stanowiła odrębną własność W. K., natomiast umową rozszerzającą wspólność ustawową z dnia 22 listopada 2010r. – Rep. A nr 4686/2010 małżonkowie K. rozszerzyli wspólność ustawową na majątek nabyty w trakcie trwania związku małżeńskiego, tj. na przedmiotową nieruchomość.

Odnosząc się do samego poręczenia dokonanego przez W. K., należy podkreślić, iż bezspornym pomiędzy stronami był fakt, że pozwany W. K. był poręczycielem wekslowym za wystawcę (kredytobiorcę) M. B.. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w złożonych przez pozwanego Bank dokumentach: kopii weksla podpisanej na odwrocie przez W. K. pod adnotacją: „poręczamy za wystawcę” i deklaracji wekslowej również podpisanej przez tego pozwanego. Należy podkreślić, iż samo porozumienie wekslowe (deklaracja) nie wywołuje odpowiedzialności wynikającej z prawa wekslowego, gdyż prawo polskie wyłącza możliwość poręczenia wekslowego w oddzielnym dokumencie. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2003r. z uzasadnieniem, III CK 35/02, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 1997r., III CKN 158/97, OSNC 1998/2/25; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2007r. z uzasadnieniem, II CSK 426/06, LEX nr 276221).

Wymaga wyjaśnienia, że do powstania poręczenia wekslowego dochodzi również w drodze umowy między poręczycielem a wierzycielem, a nie jednostronnej czynności prawnej poręczyciela wekslowego. Do powstania stosunku poręczenia wekslowego potrzebne jest złożenie przez poręczyciela podpisu na wekslu oraz wydanie weksla wierzycielowi. Umowa dochodzi do skutku przez wydanie weksla wierzycielowi (por. m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012r., I CSK 573/11, LEX nr 1232226; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006r., II CSK 129/05, LEX nr 490514; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2004r., IV CK 712/03, OSNC 2005/7-8/143).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że W. K. podpisał weksel jako poręczyciel i wydał go Bankowi jako wierzycielowi, bowiem weksel po podpisaniu został w oddziale Banku i Bank nadal jest jego posiadaczem.

Odnosząc się do kwestii merytorycznych związanych z oceną ważności umowy poręczenia wekslowego, w pierwszej kolejności należy podnieść, iż wierzytelność pozwanego (...) Banku (...) S.A. w stosunku do pozwanego W. K. powstała przed dniem 20 stycznia 2005r.

Stosownie do art. 5 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004r., nr 162, poz. 1691) przepisy dotychczasowe stosuje się do: oceny skutków czynności zobowiązujących lub rozporządzających małżonków i ich odpowiedzialności za zobowiązania sprzed wejścia w życie ustawy; wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązania jednego małżonka powstałe przed wejściem ustawy w życie. Natomiast w myśl art. 5 ust. 6 powołanej ustawy, jeżeli roszczenie powstało przed wejściem w życie ustawy, egzekucję prowadzi się według przepisów dotychczasowych.

Zgodnie natomiast z art. 41 § 1 k.r.o. (w brzmieniu z daty powstania wierzytelności) zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. W myśl § 3 art. 41 k.r.o. sąd może

ograniczyć lub wyłączyć możliwość zaspokojenia się z majątku wspólnego przez wierzyciela, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków, jeżeli ze względu na charakter wierzytelności albo stopień przyczynienia się małżonka będącego dłużnikiem do powstania majątku wspólnego - zaspokojenie z majątku wspólnego byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Stosownie do art. 36§1 i 2 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 stycznia 2005 roku, czyli też w okresie powstania zobowiązania wekslowego pozwanego W. K., oboje małżonkowie są obowiązani współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym. Każdy z małżonków może wykonywać samodzielnie zarząd majątkiem wspólnym. Do dokonania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu potrzebna jest zgoda drugiego małżonka wyrażona w formie wymaganej dla danej czynności prawnej.

W myśl zaś art. 37§1 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 stycznia 2005r., ważność umowy, która została zawarta przez jednego z małżonków bez wymaganej zgody drugiego, zależy od potwierdzenia umowy przez drugiego małżonka.

Nadmienić trzeba, że tak jak przy zwykłym poręczeniu, także przy poręczeniu wekslowym dokonanym przez jednego z małżonków w oparciu o majątek wspólny, gdy poręczenie przekracza zakres zwykłych czynności zarządu majątkiem wspólnym, do jego ważności wymagana jest zgoda drugiego małżonka. Zgoda taka powinna być wyrażona na piśmie, gdyż wystawienie weksla wymaga formy pisemnej (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002r., II CKN 1355/00, LEX nr 75343; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1994r., III CZP 113/94, Wokanda 1994/12/2; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1995r., III CZP 2/95, Wokanda 1995/5/7; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2004r., V CK 186/03, LEX nr 602733; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012r., ICSK 573/11, LEX nr 1232226).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że powódka M. K. nie wyraziła zgody na dokonanie poręczenia wekslowego za zobowiązania M. B. z tytułu udzielonego mu 1991r. kredytu, ani nie potwierdziła takiej czynności. Pozwany (...) Bank (...) S.A. przyznał, iż nie posiada takiej pisemnej zgody powódki. Z zeznań powódki i pozwanego W. K. wynika również, że powódka nie wyrażała takiej zgody w ogóle w żadnej formie, ani ustnej, dorozumianej czy pisemnej. Mąż nie poinformował bowiem powódki o tym, że zamierza udzielić takiego poręczenia za wystawcę (kredytobiorcę) M. B.. Powódka dowiedziała się o tym, gdy w 2010r. przyszło od Komornika pisemne zajęcie nieruchomości. Wcześniej, gdy potrzebowała pieniędzy na utrzymanie domu i rodziny, mąż dawał jej odpowiednią sumę, poza tym przez wiele lat pieniądze z wynagrodzenia pozwanego wpływały na konto bankowe, a powódka nie знаła dokładnej stawki wynagrodzenia męża, nie wiedziała więc, że Komornik egzekwuje część należności z jego zarobków. Ponadto, gdy wydawało jej się, że mąż ma za mało pieniędzy, wiązała to z faktem problemu alkoholowego męża.

Przy kwalifikacji konkretnych czynności pod kątem tego czy mieszczą się w granicach zwykłego zarządu czy przekraczają ten zakres, należy brać pod uwagę rozmiar i wartość majątku wspólnego małżonków w stosunku do wysokości zaciągniętego przez jednego z małżonków zobowiązania, ponadto dodatkowe kryteria takie jak: charakter majątku wspólnego, doniosłość czynności z punktu widzenia interesu społeczno – gospodarczego rodziny, czy bezpieczeństwo obrotu, przez co rozumieć należy w szczególności konieczność wymagania od profesjonalnego uczestnika obrotu szczególnej rozważli i brania pod uwagę powszechnie uznanych ograniczeń w dysponowaniu prawami majątkowymi przez osoby pozostające w związku małżeńskim.

Z dokumentów przedłożonych przez powódkę w postaci świadectw pracy, zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wykazu zwolnień lekarskich, urlopów wychowawczych, zasiłków wychowawczych i opiekuńczych wynika, że powódka M. K. pracowała zawodowo jedynie do 1986r. na stanowisku kierownika Miejskiej (...) w Ż.. Umowa o pracę została z nią rozwiązana z dniem 31 sierpnia 1986r. W późniejszym okresie powódka już nie wykonywała pracy zarobkowej. Zajmowała się gospodarstwem domowym i wychowaniem dzieci.

Natomiast dochód pozwanego W. K. za rok 1990 wyniósł kwotę 13 397 750 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 1 116 479 zł), za rok 1991r. – kwotę 21 789 300 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 1 815 775 zł), za rok 1992r. – kwotę 35 348 800 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 2 945 733 zł).

W tym czasie przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wynosiło: za rok 1990 – kwotę 12 355 644 zł (przed denominacją) (za jeden miesiąc – 1 029 637 zł), za rok 1991 – 21 240 000 zł (za jeden miesiąc 1 770 000 zł), za rok 1992 – 35 220 000 zł (za jeden miesiąc – 2 935 000 zł).

Dochody osiągnięte przez pozwanego W. K. były zatem zbliżone i tylko niewiele wyższe od średniego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce w tamtym okresie czasu. Na utrzymaniu pozwanego pozostawała też żona i dwoje dzieci.

W porównaniu z wysokością wynagrodzenia pozwanego, kwota zobowiązania z tytułu poręczenia w odniesieniu do samej należności głównej wynosiła 900 000 000 zł (przed denominacją), a zatem wielokrotnie przewyższała roczne dochody pozwanego.

Należy dodać, iż wchodząca od 2010r. w skład majątku wspólnego małżonków K. nieruchomości zabezpiecza już od 1979r. normalne funkcjonowanie ich rodziny. Zaspokojenie z tej nieruchomości zobowiązania z tytułu poręczenia wekslowego udzielonego przez W. K. musiałoby prowadzić do znacznej dezorganizacji normalnego funkcjonowania tej rodziny. Poręczenia za spłatę kredytu w kwocie 900 000 000 zł (przed denominacją), tj. 90 000 zł po denominacji wraz z odsetkami, z punktu widzenia interesu społeczno – gospodarczego rodziny powódki, nie można zatem zaliczyć do zwykłej czynności zarządu majątkiem wspólnym, gdyż realizacja takiego poręczenia znacznie zmieniłaby możliwości zaspokojenia potrzeb rodziny.

Zebrany materiał dowodowy pozwala zatem na uznanie, iż udzielenie poręczenia wekslowego w niniejszej sprawie przez W. K. stanowi czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym powódki i jej męża, a zatem wobec braku zgody powódki na dokonanie tej czynności przez jej męża, umowa poręczenia wekslowego jest nieważna.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 189 k.p.c., Sąd uwzględnił powództwo. Powódka nie poniosła kosztów procesu.

Koszty sądowe poniesione w toku procesu przez Skarb Państwa obejmowały: opłatę stosunkową od pozwu w kwocie 12 679 zł i opłatę od apelacji w kwocie 12 679 zł. Razem – 25 358 zł.

Zgodnie z art. 105 k.p.c. współuczestnicy sporu zwracają koszty procesu w częściach równych. Stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r., nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego (...) Banku (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 12 679 zł tytułem zwrotu połowy nieuiszczonych kosztów sądowych.

Natomiast na podstawie art. 113 ust. 1 powołanej ustawy w związku z art. 102 k.p.c., z uwagi na charakter sprawy i sytuację życiową powódki pozostającej na utrzymaniu męża, Sąd odstąpił od obciążenia pozwanego W. K. nieuiszczonymi kosztami sądowymi w pozostałej części.